

Progres și Cultură

REVISTĂ PEDAGOGICĂ — SOCIALĂ — LITERARĂ

CUPRINSUL :

Articol-program	Comitetul de red.
Anchetă asupra revistei	" "
Vasile Idu	Traian Șuteu
Necesitatea cunoașterii individualității	Nic. Gherlan
Antropometria în școală	Gh. Bronzetti
Observarea directă în cunoașterea individualității	I. Comănescu
Problema educației morale	Gh. Anifei
Metodica geografiei	A. Lungulescu
Victima	Alex. Ceușianu

Cărți :

George Acsinteanu : Convoiu Flămânzilor (gh. a.)

Cronica mărunță.

Reviste.

O rectificare I. Butnaru

Partea oficială.

Anul III. Nr. 4. Aprilie 1935.

Asociația învățătorilor din jud. Mureș

№ 43/935

Comunicat.

Aducem la cunoștința tuturor colegilor că, începând cu numărul de față, revista PROGRES ȘI CULTURĂ apare tot sub îngrijirea Comitetului Asociației, dar redactată de către un nou comitet.

Orice alte versiuni sunt neadevărate.

Peședinte, I. Runcu.

Secretar, Fl. Nistor.

Articol-program

Comitetul Asociației a constatat că revista, în felul în care a fost redactată până acum, nu a corespuns scopului ei. Deaceia, începând cu numărul de față, revista este redactată de către un nou comitet.

Un început de schimbare și este bine să ne spunem limpede gândul.

S'a vorbit și de încetarea apariției ei. Ar fi fost păcat. O revistă dăscălească oglindește viața unei învățătorimi conștiente și active, viața în ce are ea mai înalt, în preocupările ei intelectuale, dincolo de mizeriile de fiecare zi. Necesitatea acestor preocupări intelectuale nu va fi negată de nimeni în viața învățătorului. Unde nu sunt vor trebui create. Profesiunea noastră, mediul satelor ne cer continuu contact cu cartea, dacă vrem să trăim în ritmul vremii, fiind într'adevăr necesari locului unde suntem.

Adevărat, sunt multe reviste și chiar de specialitate, mai bune. Câte stau însă la îndemâna celor mulți? Și apoi școala noastră are o viață locală, o viață proprie, care trebuie discutată, dirijată și îmbunătățită. Se vorbește de un localism educativ. În aceasta vedem noi rostul revistei. Iată de ce revista trebuie să fie și să rămână tribuna de unde să ne spunem nevoile noastre, să le soluționăm în vederea sa-

tisfacerii lor și, mai ales, revista trebuie să rămână punctul nostru de unire dincolo de deosebirile mărunte.

Numai când vom avea un scop bine determinat și căi de urmat precis trasate, numai atunci revista va fi un factor de progres în viața școlii noastre.

Mai întâi această revistă trebuie să fie în mare parte pedagogică. Pentru talentele literare dintre noi, aceasta nu va fi o piedică. Vom face loc celor mai reușite încercări literare, recenziilor, și notelor asupra celor mai bune reviste de literatură. Atât și în măsura în care trebuie. Cultura profesională și viața școlii trebuie să formeze marea noastră preocupare.

Iată în ce sens credem noi că trebuie reorganizată revista pe acest tărâm:

Individualizarea învățământului și localismul educativ trebuie să-și găsească o largă și continuă discuție în revistă. Cea dintâi presupune cunoașterea școlarului și de aici vom pleca. Chiar cu numărul de față punem această problemă și vom urmări-o până la clarificarea ei. Revista să fie o adevărată călăuză pentru colegii cari n'au posibilitatea să-și procure lucrări în acest domeniu. După ce vom arăta metodele prin care putem cunoaște copilul, vom pune problema tipurilor psihologice și în legătură cu aceasta, propuneri practice de reorganizarea învățământului.

În acest scop vom uza de toate forțele învățătoarești, cerându-le bineînțeles să se subordoneze planului pe care noi îl urmărim, pentrucă numai astfel munca aceasta va fi de un real folos.

În aceiași ordine de idei, vom publica planuri de lecții practice ținute în spiritul școalei noi și vom face comentarea lor.

Problema educației morale va fi urmărită apoi atât în principiile ei, cât și în posibilitățile practice de aplicare. Nu va nega nimeni că școala așa cum este astăzi face numai instrucție, nu și educație.

Dar o revistă de provincie în general și cu atât mai mult una dascălească nu trebuie și nici nu poate să adopte maniera revistelor mari din Capitală ori din centrele mari de

cultură. Asemenea reviste trebuie să îmbrățișeze viața locală cu toate nevoile și idealurile ei, pentru că numai astfel pot aduce adevărate contribuții la viața întregului național.

În acest scop, revista va urmări strânsă legătură între școală și posibilitățile locale (localismul educativ), căutând să se facă o școală cât mai utilă săteanului, pentru că numai atunci va fi un adevărat factor de progres în viața lui. Pentru acest lucru, viața satului sub toate aspectele ei: economic, sanitar, cultural și moral, va trebui urmărită pas cu pas. Și aici cerem contribuția mare a colegilor din județ. Căci îmbunătățirea vieții satului nu trebuie așteptată nici dela patrioții de răspântie și nici dela trepădușii culturali cu servietē și discursuri. Învățătorul trebuie să fie fermentul acestei îmbunătățiri, el cu posibilitățile lui și cu rădăcinile adânci în viața satului.

Revista să ne fie focarul către care să meargă contribuțiile tuturor și de unde să pornească inițiativele și îndemnurile.

Iată capitolele în care credem noi că trebuie împărțită revista, împărțire pe care o aplicăm chiar cu numărul de față:

- I. *Ideologie* (probleme g-le: pedagogice, sociale, politico-culturale în legătură cu viața satului ori a ținutului).
- II. *Psihologia copilului și aplicații pedagogice.*
- III. *Metode pentru cunoaștere și educație* (cunoașterea copilului, probleme de educație morală și lecții practice).
- IV. *Probleme generale de învățământ* (localism educativ, corelația obiectelor, centre de interes, orar, programă, legi, școli speciale).
- V. *Partea literară* (poezie, nuvelă, folclor, critică).
- VI. *Recenzii, note, informații.*

Astfel credem noi că revista ar putea să devină vie și utilă.

Comitetul de redacție.

Anchetă asupra revistei.

Pentru a cunoaște părerile colegilor în privința revistei, îi rugăm să răspundă cu cea mai mare obiectivitate la următoarele întrebări :

- 1) Credeți necesară revista ?
- 2) În caz afirmativ, ce parte trebuie să predomine: profesională, socială, ori literară ?
- 3) Ce credeți despre programul propus de noi mai sus și ce i-ar mai lipsi pentruca să fie într'adevăr bun ?
- 4) În acest scop, Dv personal, ați putea colabora la revistă și în ce direcție ?
- 5) În general credeți că revista trebuie să adopte maniera revistelor mari, ori să îmbrățișeze în toată amplitudinea specificul local și să urmărească promovarea acestui specific ?

Suntem ferm convinși că dnii colegi vor participa cu toată hotărîrea la această anchetă, trimițându-ne răspunsurile în cel mai scurt timp posibil. Cele mai bune răspunsuri vor fi publicate. Deasemeni vom publica chiar în numărul viitor numele tuturor aceluia cari au luat parte la anchetă, precum și rezultatul anchetei.

Comitetul de redacție,

Vasile Idu.

1884—1927.

1. Studiile, 2. Numirea de învățator. 3. Activitatea sa școlară și extrașcolară. 4. Activitatea literară și pedagogică 5. Apel la colegii mureșeni.

După opt ani dela moartea sa, încerc să evoc în mintea colegilor mureșeni simpatica figură a mult regretatului nostru coleg și frate, *Vasile Idu*, una dintre cele mai reprezentative personalități ale învățământului românesc din Ardeal dinainte și de după unire.

Deși starea sănătății nu-i permitea să intre în valurile frământărilor de după războiu, totuși urmărea cu multă atențiune problemele dascălești, pe care vremea cea nouă le arunca la suprafață. Cu sufletul său suferind se bucura de învingeri și se intrista la înfrângeri. Scrisoarea ce mi-o trimitea în 7 Aprilie 1922 o încheie astfel:

„Cu vechea prietenie vă rog, sa faceți tot posibilul, ce credeți folositor școalei și numelui de învățator. Regret că pe mine nu mă puteți avea la lucru. Starea sănătății nu-mi mai îngăduie așa ceva, dar câte zile mai am, mă bucur cu voi, când aveți învingeri și mi se strânge inima de durere, când vă văd poticnindu-vă“.

Și zile n'a mai avut multe. Moartea care-l pândea de multă vreme l-a răpus prea de timpuriu. Dar, deși Vasile

Idu din 1927 a plecat dintre colegii lui, totuș figura lui mândră a rămas neștearsă în sufletele noastre a celor ce l-am apreciat. Oprindu-ne pentru un moment asupra vieții lui, ne îndeplinim o sfântă datorie, față de un om care a știut cum *în vremuri grele de asupriri streine trebuie să-și servească școala românească și neamul din care făcea parte.*

*

1. *Vasile Idu* s'a născut la 1884 în comuna *Mică sasa* din frumoasa vale a *Târnavei*. Era unicul băiat al unor frunțași părinți cu o bună situație materială.

Terminând școala primară din satul său natal, în toamna anului 1895 trece la *Blaș* în clasa primă a liceului de băieți. De pe atunci era un băiat bine legat, cu înfățișare inteligentă, care cadra așa de bine cu frumosul său port național.

La carte se găsea între elevii cei mijlocii. Avea însă o deosebită pasiune pentru lectura particulară. Și dacă aceasta l-a făcut să neglijeze anumite studii liceale, în schimb i-a asigurat o cultură aleasă, care l-a distins până la sfârșitul vieții.

Terminând primele patru clase secundare, deși dispunea de toate aptitudinile necesare de a putea continua liceul, vocațiunea îl determină să-și îndrepte drumul în spre școala normală. Ființa lui e atrasă spre cariera de învățător, în care el nu vedea un refugiu, ci din contră un apostolat care îi dădea posibilitatea de a putea munci pentru deșteptarea neamului din care se ridicase.

În timpul studiului din cei trei ani de pregătire a fost în adevăratul său element. Mintea îi se iluminează și noile studii îi stârnesc numai plăceri. Continuând cu lectura auxiliară, biblioteca tânără a Școalei Normale nu-i era îndeustuitoare. Prin ajutorul prietenilor, foștii lui colegi de care se despărțise, îi se împrumută cărți din biblioteca liceului, care era și mai veche și mai bogată.

Ba, tânărul nostru normalist, știind acum prețui autori și opere, își pune baza unei biblioteci proprii, în care găseai tot ce era mai de seamă în literatura noastră și în pedagogie. Și nicăiri nu se simțea, așa de bine, ca între acești prieteni dragi, din cari îi putea reproduce liber părțile, cari îl impresionaseră mai mult.

În timpul pregătirii sale în Școala Normală a fost un valoros membru al societății de lectură. În anul din urmă este ales secretarul societății și redactorul revistei tineretului: „Speranța”. Colecția anului 1902—1903 ar putea să ne dovedească aptitudinile lui distinse, cari lăsau să se întrevadă viitorul om de școală.

*

2. Terminând cu succes strălucit Școala Normală, în urma forțelor distinse de cari dispunea este ales în postul de cantor-docente din comuna mixtă: *Almașul-Mare jud. Cluj*. În baza recomandării oficiului protopopesc din 1 Decembrie 1903 sub No. 7015 este întărit și de Prea Veneratul Consistor din Blaj. Cu data de 10 Decembrie 1904 acest lucru i se face cunoscut, obligându-l ca pe lângă „școala cotidiană și repetițională” să se ocupe de: „creierea unui cor”, să înființeze: „școală de adulți, ca în serile lungi de iarnă și sărbători, poporul să se îndeletnicească cu lecturi stărnitoare de pietate și morală și prin prelegeri să fie nutrit cu învățături instructive și folositoare în opera sa economică și întărirea sentimentelor sale românești”, spre a se reține astfel: „tineretul și adulții dela societăți demoralizatoare, conveniri nocturne și crâșme, prin cari se încuibă în popor viții și indiferentism față de așezămintele și interesele noastre românești și a măririi lui Dumnezeu”.¹⁾

Cu acest program bine detaliat își începe munca sa de învățător. Și nu i-a fost ușor, fiind singur la o școală cu 6 clase. Nu, căci față în față cu așezământul culturii românești era școala statului unguresc cu două posturi, care demult vâna capul surorii sale. Și dacă acest lucru nu s'a întâmplat, aceasta este, a se mulțumi vredniciei inimosului nostru coleg, care în scurtă vreme prin activitatea sa prodigioasă în toate direcțiile, îi pune în umbră pe învățătorii unguri. Progresul său frumos n'a putut fi excepționat. Intimidările organelor de control streine nu l-au înfricoșat, iar încercările de a-l pune în serviciul culturii maghiare nu l-au ademenit. Sufletul său de bun român a rămas credincios instituției

¹⁾ V. art. „Mai multă inimă” de Un dascăl vechiu (V. Idu) revista „Învățătorul” Nr. 2 din 25 Febr. 1927, pag. 79—80.

românești, a o ridica la o înflorire cum n'a fost și nu va mai fi în aceeași localitate. Vasile Idu a preferit mizeriile dascălului confesional, *dar român*, în loc de adăpostul cald și sigur al învățătorului de stat, dar ungar.

Și astfel spre cinstea și gloria neamului nostru *a salvat prestigiul și ființa școlii românești din Almașul-Mare*. Și pentru acele vremi, era un lucru de mare importanță.

*

3. În afară de munca depusă între pereții școlii, Vasile Idu a dezvoltat o prodigioasă activitate extrașcolară. Fiindcă i s'a cerut cor, cor a format cu tinerimea școlară și adultă. Și acest cor a fost fala comunei, care în Duminici și Sărbători cânta în biserică, iar la prasnicele mari dădea producțiuni și petreceri populare. Și câtă muncă nu depunea, cât devotament nu sacrifică, pentru a putea instrui un cor mixt în trei sau patru voci, fără să știe vreun instrument muzical! Cu ajutorul unei ființe nobile, care dispunea de o înaltă cultură muzicală, Vasile Idu învăța întâiu pentru sine vocile, din fiecare bucată și apoi își instruia coriștii. În felul acesta a putut delecta 16 ani în șir populația comunei și jur, cu cele mai frumoase compoziții naționale. Prin această străduință și-a câștigat și încrederea streinilor, întru cât nu arareori despre concertele lui se scriau rapoarte favorabile în ziarele maghiare din inima țării ungurești, aducându-se exemplu dascălul valah fiilor lui Arpad, cari nu puteau face și ei asemenea.

Din sumele încasate dela festivitățile școlare Vasile Idu a înființat o frumoasă bibliotecă pe care an de an a sporit-o. Cărțile după ce el le știa cuprinsul, le distribuia cu multă grijă adulților. Locuința lui devenise o casă deschisă, unde tinerii și bătrânii erau pe o formă primiți. Cu toți se întreținea, pe toți îi sfătuia. Cu însușirile sale nobile, cu convorbirile sale pline de înțelepciune, cu manierele sale elegante ce trada omul de adevărată cultură, câștigase dragostea tuturor. O dorință a sa pentru tot satul era o poruncă. Nu se poate nici închipui o legătură mai intimă, ca aceea dintre învățătorul Vasile Idu și populația comunei Almașul-Mare. Și

destinul a hotărît ca această legătură să se pecetluiească și prin alta de ordin sentimental.

Astfel în deplină fericire, înconjurat de încrederea sătenilor săi o duce bine până în vara anului 1914, la izbucnirea războiului mondial. Atunci e și el mobilizat, purtat de la comisie la comisie și târit din garnizoană în garnizonă. Căzut într'o bronșită cronică reușește să se sustragă dela fronturile războiului mondial, căci inima și sufletul său băteau altfel decât a stăpânilor vremelnici. N'a scăpat însă de surghiunul internării dela Șopron, ca individ ce nu prezenta destulă garanție în interiorul țării primejduite. Deținerea, ca și exortarea necivilizată a jandarmilor unguri i-au agravat boala. Din omul plin de voință și energie, după alți ani petrecuți ca subvizor de birou al județului Mureș, nu mai rămăsese decât o umbră. Dar deși zilele îi erau numărate, totuș nu pregetă a pune mâna pe condeiu pentru a scrie ultimul articol: „**Mai multă lumină**“¹⁾, pe care îl începe astfel: *„E istovitoare munca în birou, în care m'a așezat soarta, e amar nic gândul, veșnic nemișcat să stai cum stau eu, în urma infirmităților fizice de cari sufăr, dar nimic din toate acestea, nu depresionează par'că mai mult amărăta mea viață, ca lipsa de idealism a noastră, a dascălilor, porecliți odată așa de frumos: „**mineri ce scot la suprafață aurul vieții noastre de popor**“.* Dar n'a mai apucat să-și vadă ultimul rod al inteligenței sale scilicet, căci moartea care l pândea îl răpește pentru totdeauna la începutul lunii Martie 1927, lăsând în urma sa o soție și 2 odrasle în veci nemângăiate.

*

4. În afară de munca desfășurată în școală și comuna unde a fost numit ca învățător, Vasile Idu a fost un aprig luptător în rândurile: *„Reuniunii învățătorilor gr. cat. din archidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș“*. Participa regulat la toate adunările, spunându-și răspicat părerile sale asupra tuturor problemeilor. Memorabilă a rămas ședința în care Vasile Idu a ridicat chestiunea despărțirii cantoratului de docentură. El, care îndeplinea și această slujbă, era cel mai in-

¹⁾ V, art. „Mai multă lumină“ din revista „Învățătorul“ No. 2 din 25 Februarie 1927 pag. 79.

dicat de a arăta greutățile ce le aducea pe capul învățătorului. În zilele de lucru să fii în școală, iar în Duminici și sărbători să porți strana în biserică, lucru de care astăzi învățătorii sunt dispensați.

Deși era angajat în atâtea direcții, totuși timpul liber ce-i mai rămânea îl utiliza pentru scrierea de articole. Volumele revistei: „*Foaia școlastică*“ din anii 1903—1914 ne pot evidenția activitatea literară-școlară a învățătorului Vasile Idu. Așa după memorie amintesc: „*Altruism și egoism*“¹⁾, „*Limba maternă în școala elementară*“²⁾, „*Munca noastră afară de școală*“³⁾ și altele.

După războiu Vasile Idu își continuă colaborarea la revista: „*Învățătorul*“ din Cluj. Astfel încă în anul I. No. 3 din 1919 găsim articolul: „*Avânt nou*“, din care face să reproducem partea finală:

„Jubiți frați! Vremea noastră a sosit. În școală nu ni se va mai cere istoria altei nații, nu ne vom mai frânge limba cu graiul unguresc „zengzetes“ (muzical) cum îl numește profesorul Alexici. Nu vom mai face complimente inspectorului ungar care în cele mai multe cazuri ar fi putut fi finanț, solgăbirău chiar, numai pedagog nu!

— *„Azi dragostea de neamul românesc zăgăzuită în piepturile noastre de sistemul politic apus, trebuie să fâșnească ca un torent cuprinzând în raza ei acest popor blând, bun, inteligent, dar despoiat de toate prin vicisitudinile vremii.*

„Cuprinși de fiorul emoției, buni învățători ai neamului, acum când treceți pragul școlii românești libere, porniți cu nou avânt cald și sfânt, avânt care să se ridice în spre culmi, în străduința voastră scumpă de a împrăști lumina“. (pag. 10).

Imediat în No. 5 al aceleiași reviste găsim deja: „*Scrisoarea deschisă*“ către dl. Teodor Bucurescu învățător-deputat, pentruca apoi să urmeze un lung interval de tăcere publicând în No. 5—6 din 1 Iulie 1925: „*O durere a noastră*“ prin

1) V. „*Foaia școlastică*“ An. XI. Nr. 15 din 1909 pag. 176.

2) V. „*Foaia școlastică*“ An. XIV. Nr. 9 din 1912 pag. 257.

3) V. „*Foaia școlastică*“ An. XVI. Nr. 9 din 1912 pag. 453.

care în vorbe lapidare caracterizează persoana fostului învățător *Laurențiu Togănel*, înmormântat în ziua de 13 Maiu acelaș an.

Ultima semnătură și-a pus-o pe articolul: „*Mai multă inimă*” scrisoare răspuns către redactorul Andreiu Pora, a cărei publicare n'a ajuns să o mai vadă, fiindcă în 2 Martie 1927 „*infirmitățile fizice*” de care suferea i-au curmat firul vieții.

*

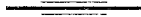
5. Și astăzi cel ce a fost odată fala învățământului românesc din vremea stăpânirii ungurești, iar mai pe urmă un muncitor harnic al postului ce i se încredințase, *nu mai este*. Pământul țării l-a ascuns, rămânând doar chipul lui neșters în inimile noastre. Reîmprospătând figura senină a acestui apostol al românismului intergal și nefățarnic, poate să iasă un îndemn pentru colegii mureșeni, de a se îngriji: ca cruciulița de lemn ce străjuește mormântul său, sa fie înlocuită cu un monument solid, care să fie vrednic de sufletul mare și inima largă ce le-a avut pentru tagma sa totdeauna cel ce a purtat cândva numele de *Vasile Idu*.

Suntem convinși că Dumnezeu i-a făcut loc cu dreptii, precum drepte i-au fost toate căile pe cari a umblat!

Traian Șuteu

învățător-director

f. inspector general primar.

**Psihologia copilului și
aplicații pedagogice.****Necesitatea cunoașterii individualității.**

Cei ce au stat în contact mai mult sau mai puțin strâns cu nouile mișcări în pedagogia contemporană au văzut că aceasta este îndreptată spre cunoașterea cât mai amănunțită a sufletului copilului, a individualității lui. Oricât vom căuta în lumea aceasta imensă, nu vom găsi două tipuri de individualități identice. Chiar dacă doi indivizi au fost tratați în acelaș fel, au trăit în acelaș mediu geografic, social, cultural, economic, ei se vor deosebi ca structură sufletească și fizică.

Ori, cum acest fapt este pe deplin constatat, noi, cei cari avem menirea să facem educația și instrucția tinerelor vlăstare ce ne sunt încredințate, ni se impune cunoașterea materialului cu care avem de lucrat. Dacă înainte se făcea educație și instrucție la întâmplare, aplicându-se aceeaș metodă tuturor elevilor, tinzându-se astfel la uniformizarea sufletelor, acum, în „secolul copilului“ nu-i este nimănuși îngăduit să cadă în această eroare.

Cunoașterea individualității este una dintre condițiile esențiale, atât pentru reușita educației și instrucției, cât și pentru îndrumarea tinerilor în direcția unde-i cheamă aptitudinile lor fizice și intelectuale.

Cunoscând materialul cu care avem de lucrat, atunci vom ști și felul de procedare pentru atingerea scopului.

Deci, pentru a ajunge la rezultate bune în opera noastră educativă, aceasta trebuie sprijinită pe cunoașterea individualității școlărilor, căci desigur că cei mai mulți nu i-au cunoscut și nu-i cunosc nici acum. Cuvintele lui Rousseau „*Căutați de vă studiați*

copiii mai bine, deoarece cu siguranță nu-i cunoașteți“ sunt azi mai actuale ca oricând.

Pe lângă glasul conștiinței care cere fiecărui învățător acest lucru, vine și obligația cu caracter oficial, legea inv. primar, care impune ca o condiție absolut necesară ca fiecare învățător să țină în ordine carnetele individuale ale elevilor săi.

Dacă în orice altă direcție lucrurile merg mai ușor și într'un timp mai scurt, în cunoașterea individualității însă se cere timp și răbdare, căci ea fiind o realitate complexă, în continuă devenire sub presiunea mediului ambiant, nu se poate prinde ca un instantaneu cinematografic, ci se cere o permanentă și îndelungată observație, informații numeroase în toate direcțiile. Pentru aceasta se cere colaborarea tuturor metodelor ca : măsurători, anchete, observare directă, indirectă, psihanaliză, experiment, statistică etc.

Toate informațiile culese cu ajutorul metodelor de mai sus vor fi consemnate într'un caiet special, pe care învățătorul trebuie să-l aibă la îndemână și unde va putea nota toate manifestările copilului în ordinea în care s'au produs.

La sfârșitul anului, materialul informativ va fi aranjat în mod sistematic într'un carnet special pentru fiecare elev, carnet care se cheamă „*fișă pedagogică*“. Ea cuprinde informații cu privire la toate aspectele individualității copilului, precum și la factorii cari au determinat această individualitate: ereditate, sănătate, mediu geografic, familiar, social, cultural, economic, stare sufletească, etc. *Deci fișa pedagogică nu este o metodă, ci numai o organizare sau aranjare sistematică a informațiilor cu privire la viața copilului, spre a avea în față o oglindă fidelă a fiecărui elev.* Mulți au crezut că această operație este numai o simplă achitare de o obligație și odată terminată nu mai ai nicio grijă: carnetele sunt complectate, sciise pe curat și deci pot sta foarte bine în dulap. Nu este suficient să constăți și să rămâi la simple constatări. Operația aceasta atrage după sine altele cu mult mai importante. Și atunci ni se pune întrebarea: pentru ce este necesară cunoașterea individualității și deci întocmirea fișei pedagogice? Răspunsul îl dau toți acei ce au văzut rezultatul slab pe care îl au în clasă, cu toată truda lor de fiecare zi. Ne mirăm de cele mai multe ori de ce copiii nu s'au ales cu nimic, cu toate că

noi am predat o lecție după toate treptele formale, psihologice sau cum vrem să le zicem. Aceasta este urmarea firească a greșelii în care au căzut cei mai mulți, socotind pe toți copiii egali și aplicându-le aceeași metodă-calapod, care nu se potrivea poate pentru niciunul. Metoda trebuie să se moduleze după elev, iar nu elevul după metodă, căci niciodată cismarul nu mărește sau micșorează piciorul clientului după calapodul ce-l are. Cunoașterea individualității e necesară numai în măsura în care ea promovează educația și învățământul. În zadar cineva a ținut în ordine fișele individuale ale elevilor, dacă n'a reușit să-i facă mai buni de cum au fost.

Când vedem azi ca și mai înainte că posturi de înaltă răspundere sunt ocupate de persoane necorespunzătoare, cari nu numai că nu promovează interesele instituției în serviciul căreia sunt puse, dar strică tot ce s'a făcut în această direcție, atunci înțelegem necesitatea cunoașterii fiecărui elev, spre a fi îndrumat acolo unde-l impun aptitudinile sale.

De fișa pedagogică întocmită de către învățător ar trebui să se țină socoteală la examenele de admitere în școlile secundare.

Examinarea de scurtă durată a candidaților, din câteva obiecte de învățământ, n'ar fi un criteriu destul de just pentru selecționarea valorilor, cu atât mai puțin, cu cât cel examinat nu apare în adevărata lui valoare sub stăpânirea emoției.

Pe de altă parte, numai fișa pedagogică n'ar prezenta destulă garanție că cel ce a întocmit-o a fost bine edificat sau destul de obiectiv. O împletire a acestor două procedee ar duce la rezultate mult mai bune.

Nu departe va fi timpul când și la noi se va aprecia însemnătatea fișei pedagogice în armată, utilizând pe fiecare soldat în direcția în care este mai capabil.

Cu timpul, cunoașterea individualității va depăși preocupările școlii primare și va deveni o necesitate de ordin social. Deaceia, învățătorul, în actualele împrejurări, când rolul său social se accentuează tot mai puternic, trebuie să țină pas cu toate problemele sociale și mai ales cu nouile mișcări în ramura profesională. Și tocmai acest lucru îl țintește revista noastră, urmărind de aproape cunoașterea copilului sub toate aspectele sale, ca astfel să

putem găsi soluțiile cele mai potrivite pentru atingerea scopului urmărit,

În această linie de vederi, vom urmări fișa pedagogică în toate capitolele ei, unde, pe lângă discuțiile teoretice necesare, vom veni și cu exemple practice dela școala noastră de aplicație.

Colegii din județ, conștienți de importanța cunoașterii individualității școlărilor în materie de educație și învățământ, se vor asocia, credem, la acțiunea noastră, venind cu înfăptuiri personale, ca astfel opera începută să fie dusă la bun sfârșit, căci orice se poate face când vrei și când știi ce vrei.

Nic. Gherlan.

Antropometria în școală.

Deosebit de interesantă este urmărirea elevilor în timpul școlarității din punctul de vedere al evoluției corporale prin examene și măsurători antropometrice, vârsta școlară fiind vârsta de creștere iar modificările survenite în această evoluție aduc modificări remarcabile în funcțiunile fiziologice și dezvoltarea sufletească. O influență apreciabilă o are dezvoltarea corporală asupra creierului, el nefiind un organ izolat ci face parte din întregul organism cu care stă într'o strânsă corelație. Toate modificările cari privesc dimensiunile corporale vor determina modificări cerebrale. Cranio-metria a dat psihologiei și pedagogiei rezultate importante extrase din examinarea unui mare număr de indivizi. Studiul antropometric ne va da indicațiuni asupra dezvoltării corporale din următoarele puncte de vedere: starea de echilibru interorganic; avertismente asupra dezechilibrului neînsoțit de o turburare a sănătății; indicațiuni asupra cauzelor unei turburări psihice pe care educatorul nu știe cui să o atribue; fazele de dezvoltare atinse de principalii factori ai mediului organic (corpul); precizarea „momentului educativ“ a fiecărui organ (prin educația fizică), adică perioada cea mai liberă pentru organ și deci cea mai favorabilă educației; avertizarea apropierii relative a vârstei de evoluție; determinarea vârstei pubertare care aduce după sine modificări organi-

co-fiziologice și psihice; indicațiuni asupra cauzei funcționale a unei asimetrii, a unei turburări de echilibru, a unei devieri, pentru a se putea aplica corecțiunea necesară; documentarea educatorului în vederea aplicării procedeele de educație determinată de **formula somatică individuală** (posibilitatea rezistenței organice în evoluția lui); controlarea rezultatelor unui regim, a unei metode educative sau pedagogice a unui procedeu de cultură fizică; dată asupra duratei perioadelor necesare recuperării energiei cheltuite în eforturi (alternanțe); indicațiuni asupra funcțiunilor, organelor, segmentelor cărora urmează să li se aplice o cultură specială, intensivă, mai ales când este vorba de specializarea muncii sau de corectarea direcțiilor ce creștere sau remedierea unei insuficiențe, etc. Creșterea corporală se face în mod normal alternând la organe și segmente deosebite (spre exemplu: într'o perioadă crește în înălțime, în alta desvoltă pieptul, în alta membrele sau craniul etc. și această desvoltare desequilibrată se observă în evoluția organică, dela copilul mic până la adult, când raporturile dintre diferite părți ale corpului sunt veșnic în schimbare, — după observațiuni făcute asupra diferitelor vârste școlare la popoare și rase diferite). Această alternanță însă în creșterea diferitelor părți ale corpului nu trebuie să depășească un semestru, iar educatorul trebuie să se sezizeze asupra cauzelor ce ar provoca asemenea turburări (fie nutriția, fie mediul fizic, mobilierul școlar, fie regimul educativ). În orice caz trebuie aplicate procedeele de corecțiune.

Turburările anatomo-fiziologice în perioada creșterii datorate alternanțelor fazelor pubertare și cari provoacă multe stări fiziologice și psiho-patologice greu de definit și asupra cărora examenul medical nu-și poate da cuvântul, trebuie de multe ori urmărite de educator și analizate printr'un examen antropometric și prin descoperirea corelațiilor existente între traumatismele provocate prin creșterea organică, între procesele de asimilație nutritivă și între punctul atins de desvoltarea funcțională a multor organe cari provoacă pubertatea. Sunt cunoscute aceste influențe asupra desvoltării larinxului și a tegumentelor, asupra mușchilor thiro-aritenoidieni, asupra coardelor vocale, asupra țesuturilor osoase, musculare și sanguine (anemia pubertară-cloroza fetelor), masculinizarea cu cerințele ei fiziologice,

adolescența cu cerințele ei psihice și morale. Aceste influențe modificatorii ale pubertății se pot observa asupra tuturor părților corpului, spre exemplu: asupra pielii, cartilagiilor, părului etc., dar în special asupra membrelor (atât asupra oaselor cât și asupra mușchilor). De multe ori se observă odată cu apariția pubertății, hernii musculare prin ruptura afronevratică, miopatii prin ruptura fibrelor musculare datorită creșterii inegale a mușchilor și a oaselor în timpul pubertății. Sub această influență e naturală instabilitatea copilului și apariția multor stări psihice ciudate care ar trebui să atragă atenția educatorului și care ar putea fi înlăturate printr'o rațională educație fizică și regim alimentar. Câte manifestațiuni curioase datorite acestei perioade și schimbările survenite nu sunt interpretate, reprobate și sancționate de educator, fără motiv, în loc să se cerceteze amănunțit cauza lor spre a o înlătura și care se datorește proceselor anatomo-fiziologice în perioada creșterii. Turburările pubertare se întind și asupra vaselor și viscerilor asupra dezvoltării nervoase (craniu și măduva spinării, coloana vertebrală) și asupra articulațiilor. Circulațiunea sângelui și de aici ritmul și turburările inimii pot suferi modificări importante controlabile ca tensiune și puls care de multe ori dau stări de anxietate (teamă nejustificată), suma sensibilității și emoтивității pronunțate, care de foarte multe ori sunt greșit interpretate și sancționate rău.

Creșterea desechilibrată a oaselor, în special a șirii spinării, cauzează poziții anormale elevilor și aduc astfel asimetrii cari ar trebui îndreptate prin suprimarea cauzelor sau prin mijloace ortofornice. Creșterea inegală a oaselor și mușchilor, aduce un desechilibru între ligamentele cartilaginoase articulare, dând astfel naștere, la traumatisme intramusculare din frecarea și contuziunea suprafețelor cartilaginoase sau sinoviale, la astralgii, subluxațiuni, diformațiuni temporare dureroase fie ale carpului (carpalgie), fie ale tarsului (tarsalgie) și care-l face pe copil inapt pentru anumite exerciții, inapținudine pe care nu o bănuște, sau nu o înțelege. Alternanțele de creștere între membre și trunchiu, susținut de coloana vertebrală și care ne arată că creșterea taliei se face în perioada antipubertară, mai mult a membrelor inferioare, iar la pubertatea bustului, ne indică perioada favorabilă mai mult educației fizice sau educației intelectuale. Nesocotința acestui ritm poate

avea urmări grave în educația copiilor, de exemplu a-l supune unei educații intelectuale când organismul e antrenat în consolidarea constituției organice înseamnă a-i provoca oboseală inutilă și dăunătoare creșterii, iar activitatea fizică sportivă în perioada turburării sufletești, e pierderea timpului pentru rezultate insuficiente. Practica școlară ne arată elevi sărguincioși într'un semestru, incapabili și leneși în celălalt. Rezultatele educației sunt slabe de multe ori fiindcă nu se ține seamă de această lege biologică. Sunt apoi perioade în evoluția corporală, când din pricina dezvoltării formei (organelor vieții vegetative), copilul mai mult asimilează și atunci trebuie regim special alimentar, alte perioade când mai mult elaborează și atunci e mai apt pentru educație intelectuală. Tot pubertății se datoresc așa numitele mișcări coreiforme (neastâmpărul) cari de multe ori sunt greșit interpretate din neînțelegerea lor, în ce privește purtarea. Această instabilitate motrice este însoțită și de instabilitate psihică, ceia ce aduce de multe ori caracterizarea copiilor de obraznici și de obicei pedepsirea lor nemotivat fără a se lua măsuri pentru îndreptarea lor printr'un regim special. În această perioadă apar de multe ori în aglomerațiile școlare, în special în internate, *ficuri contagioase*, care nu sunt altceva decât actele motrice însușite prin imitație și care durează doar atât cât ține perioada modificărilor pubertare. Ele pot însă rămâne ca deprinderi organice motorii, întreaga viață. Demne de remarcat sunt și alte activități datorate pubertății, precum onania de origine pubertară, care se poate prelungi și alte anomalii sexuale cari pot aduce turburări grave în evoluția fizică și sufletească a elevului.

(Va urma)

Gh. Bronzetti.

Metode pentru cunoaștere și educație.

Observarea directă în cunoașterea individualității.

La noi în țară se pot număra pe degete școlile la care se fac studii și cercetări serioase asupra copiilor. Să ne resemnăm și să dăm dreptate unui foarte distins pedagog care spunea că: „unei idei îi trebuie o sută de ani ca să se nască — o sută de ani ca să se discute și altă sută de ani ca să fie realizată“.

Să sperăm totuși că de astă dată am intrat în suta de ani când — cunoașterea materialului cu care avem de lucrat, se va realiza și la noi în România în cât mai multe școli primare și secundare. Cunoașterea și cercetarea nu trebuie greșit interpretată. A cunoaște pe cineva — pe școlarii noștri — nu înseamnă a ne mărgini numai la numele lor și la fizionomia feței, ci să mergem mai departe, să pătrundem mai adânc în ființa lor: să le aflăm temperamentul, instinctele, aptitudinile; să le descoperim calitățile și defectele pentru a ne putea face o idee clară și precisă despre fiecare individ în parte. Părerile care s'au emis, metodele cari s'au întrebuițat au evoluat de așa manieră încât astăzi putem determina în mod științific individualitatea elevilor noștri. Una din aceste metode științifice — și de care ne vom ocupa în acest articol — este observațiunea directă. Să lămurim mai întâi termenul acesta „*observare*“. Obișnuit, oricine poate face observări asupra lumii externe — fără nici o intenție științifică. Lumea se perindă prin fața noastră ca un film de cinematograf. O vedem sub toate aspectele, ne dăm seamă de ea, observăm tot ce se petrece în jurul nostru și totuș n'am făcut o observare științifică.

Observarea științifică n'o poate face oricine și se deosebește — putem spune fundamental — de cealaltă. Ea presupune o *atenție voluntară* — prin intervenția căreia — obiectul sau ființa cercetată ne apare sub alt raport, sub altă lumină. Se pot vedea însușirile esențiale, obiectul poate fi analizat și se poate pătrunde

mai adânc în esența lui. Observarea — sub acest aspect privită — mai presupune o *metodă* prin care să se poată ajunge la ceea ce se urmărește. Și în fine — prin o astfel de observare putem face *clasificări raționale* în rândurile școlarilor.

Cum putem întrebuința observarea directă în cunoașterea individualității copiilor? Nu putem spune că e tocmai ușor, dar nici peste puterile unui dascăl sânguincios și devotat misiunii sale. Mai întâi învățătorul trebuie să fie pregătit — să aibă cunoștinți în această direcție, să-și însușiască — prin exerciții-o *artă* de a observa. Trebuie să mai aibă un carnet mare, special, unde va nota pe toți copiii clasei sale — lăsând câte 2—3 foi pentru fiecare. În acest carnet se va trece zilnic — cu multă răbdare și discernământ — toate observațiunile sale.

Cum și când poate face învățătorul observațiuni asupra școlarilor săi? Ocaziunile sunt foarte numeroase. Astfel: la diferite materii de învățământ, la compuneri, conversații, fapte petrecute la școală, joc, desen, lucru-manual, excursii, etc.

Din notările — făcute just și cu mare băgare de seamă — se va putea constata diferitele funcțiuni sufletești ca: percepțiile, atenția, memoria, imaginația, judecata, afectivitatea, voința etc. — la fiecare copil în parte.

Atitudinile și funcțiunile sufletești pot fi provocate de observator sau pot fi spontane. De preferat este al doilea caz deoarece ele desvăluie însușiri mai adânci ale individualității. Învățătorul poate proceda în așa fel încât copilul să nu se știe observat; atunci el nu-și modifică nimic din manifestările sale, pentru a ne duce în eroare.

Momentul poate fi prins în jocurile și activitatea liberă a copilului. Repetăm ca notările să fie făcute cu cea mai mare scrupulozitate și cu cea mai mare obiectivitate. Să nu se treacă însușiri pe cari „credem“ sau pe cari ni le „închipuim“ că le are. În cazul acesta rezultatul este nul, munca zadarnică; ba aceste notări pot avea și grave repercusiuni asupra soartei copilului atunci când ele vor fi utilizate ca norme în școala secundară. Observarea aceluiaș copil se face vreme îndelungată — întreg anul școlar. La sfârșitul anului notările vor fi evaluate și trecute în fișa pedagogică, în care trebuie să vadă orice strein, întreaga ființă a copilului respectiv.

Munca este grea și delicată, cere multă răbdare și metodă din partea observatorului, dar dacă poate fi înfăptuită — învățătorul se poate mândri că a contribuit într-o largă măsură la promovarea școlii românești — a studierii școlarului român și la promovarea în general a științelor pedagogice.

Spre a lămuri mai bine cele ce-am expus mai sus, dăm câteva exemple de notări zilnice, făcute la școala de aplicație din Tg.-Mureș.

Luăm la întâmplare din carnetul de notări zilnice.

Elevul C. A. cl. III.

Oră de geografie. Se vorbea despre localitățile din Dobrogea.

În legătură cu Turtucaia li se povestea copiilor lupta cea mare din timpul războiului; „Nemții au bombardat podul de vase pe care-l făcuse Românii și au rupt legătura cu Oltenița.

Elevul C. se ridică și — revoltat — spune că Românii trebuia să iasă cu distrugătoarele înaintea vapoarelor nemțești și să nu le fi lăsat să se apropie de pod; dacă mai erau și câteva avioane prevăzute cu mitraliere, Românii puteau să scape — ba poate să și învingă. Degeaba au fost viteji, dacă n'au avut cu ce lupta — Românii au pierdut lupta și au pierit și ei. Dece n'au sărit în apă pe care s'o fi trecut înnot? ne mai spune elevul nostru.“

De aici se vede judecata sănătoasă, imaginația combinativă și vocabularul pe care îl stăpânește elevul.

Ácelaș elev. Oră de desemn. Fiecare desemnează ce vrea. C. desemnează aeroplane, vapoare, mașini, puști, etc. cu mare băgare de seamă și cu multă exactitate. D-le învățător — ne spune el — îmi plac mult mașinile și țin minte toate șuruburile — chiar dacă le văd numai o singură dată.

Din această observațiune putem vedea memoria lucrurilor — puterea de reprezentare și domeniul în care copilul are mai multă plăcere (interes) de lucru. (19 Martie 1935).

Elevul T. M. cl. I.

Lecție din Scris-cetit. Se citește lecția în clasă. Elevul nu urmărește și se pare că nu este atent. Propunătorul îl pune să citească mai departe — tocmai pentru motivul că nu era atent. E surprinzător faptul că elevul continuă să citească — căutând tot-

odată rîndul pe carte. Se vede de aici că are o memorie vizuală și auditivă puternică și o atenție împrăștiată.

Elevul I. O. cl. I.

Scris-Cetit-bucata „Pisica“. Se citește: „Pisica noastră are corpul acoperit cu o blană albă și frumoasă.“ Elevul se ridică și spune: „Dle. învățător în carte cetim că pisica este albă și în desen se vede o pisică neagră. (spiritul de observație). Povestiri: „Ivan Turbincă“. Propunătorul arată cum Ivan băga în sacul lui tot ceace nu-i convenea și nu mai putea să iasă decât cu voia lui... Odată veni moartea, Ivan o vîrî în sac și astfel câțiva ani n'a mai murit nici un om.

Elevul sare în sus și face următorul silogism: „Dacă nu murea Ivan Turbincă nu mai murea nici un om“. Când i s'a cerut explicații el a raționat în felul următor: „În timpul cât trăia Ivan, moartea era în sac și n'a murit nimeni; dacă ar trăi și azi, moartea ar fi tot în sac și n'ar mai muri nimeni. „Notăm că elevul era foarte vesel și convins de cele ce spunea. Din această observare putem vedea puterea de judecată și inteligența unui copil de 7 ani și 7 luni. (11 Martie 1935).

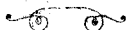
Elevul C. din cl. IV.

Oră de compunere. Elevii aveau de scris compunerea liberă: „Excursia din 26 martie“. Elevul nostru citește: „După masă am plecat imediat către școală. Până la școală nici rîndunica nu mă mai ajungea din urmă...“ Elevul B. se ridică și spune: „Nu e adevărat, d-le învățător, eu am venit cu C. la școală și am venit foarte încet fiindcă era cald“. Elevul C. replică imediat: „Dle învățător, elevul B. întotdeauna mă contrazice; nu e chip să scriu ceva că el spune că e altfel“. Apoi adaogă răsbunător: „Știi B. ce bătaie ai luat dela mama ta ieri... Intotdeauna ia bătaie acasă și nu se învâță minte... Se vede de aici că elevul nostru este o fire impulsivă și subiectivă.

(28 Martie 1935).

În numărul viitor vom publica un chestionar pentru portrete psihologice.

I. Comănescu.

Problema educației morale.

Aspecte, fundament ideologic.

Educația morală în școală este una din cele mai însemnate probleme cari trebuie să preocupe mintea unui educator. Atâtea cazuri pe cari ni le oferă viața școlară: lenea, minciuna, neascultarea, vagabondajul, culminând chiar cu crimele, impun soluții imediate și temeinice.

Școala primară este aceia care pune bazele educației morale. Dacă ne-am gândi la felul cum s'a procedat și se procedează încă în școala primară, am vedea că acesteia îi revine într'adevăr o mare răspundere; căci nu este deajuns ca școala să dea cunoștințe, ci trebuie mai ales să formeze acele deprinderi bune cari să-i servească drept arme în lupta vieții, trebuie să dea atenție formării caracterului, căci acesta este hotărîtor în viața de mai târziu a copilului. Pentru aceasta școala nu trebuie să se izoleze de viață, ci *prin viață*, copilul trebuie să fie pregătit pentru viață.

Dar tocmai aici stă greșala mare a școlii, căci ea nu formează forțele copilului pentru viață, ci se mulțumește să îngrămădească în minte cât mai multe cunoștințe și precepte morale, în credința că acestea sunt prin ele înșile pregătitoare pentru viață.

În vechime se credea că este deajuns să cunoști binele pentru ca să-l poți și face, că este deajuns să știi pentruca să poți și înfăptui. Istoria educației ne arată cum în decursul vremii eroarea s'a inversat, punându-se accentul pe înfăptuire numai. Chiar în psihologia modernă, la Loke, elementul reprezentativ-convingerea morală-predomină.*) În mică măsură Loke acordă importanță și deprinderilor. Kant, deasemenea, ne arată chiar metoda

Vezi: Pedagogia generală de G. G. Antonescu.

după care putem forma convingerea morală, ceace înseamnă că și el pune accentul tot pe elementul reprezentativ în actul moral.

Herbart acordă o însemnătate mai mare formării deprinderii, deși în concepția sa psihologică centrul vieții sufletești îl formează reprezentările. Dacă ne gândim însă la scopul educației după Herbart, vedem că acest scop este definit de el însuș prin trei noțiuni: noțiunea de caracter, prin care înțelege perseverența voinței; noțiunea de moralitate, prin care înțelege acordul voinței cu ideile morale și, în sfârșit, noțiunea de energie, însușirea de a se manifesta în afară prin acte. Deci la Herbart se găsește pe lângă elementul reprezentativ și cel executiv în actul de voință.

Orice act de voință se definește așadar prin reprezentarea actului și prin executarea lui.

Nu poate să fie un act de voință numai intenția cuiva de a face ceva, după cum nu se poate numi act de voință numai executarea automată a unui act.

Deci convingere morală și faptă, acesta este actul de voință. Educația trebuie să formeze principiile morale, după cum trebuie să formeze și deprinderile pentru înfăptuirea acestor principii. Principiile morale se formează prin învățământ. Nu există lecție aproape în care să nu fie îndemnați copiii la bine, în care să nu se tindă a li se forma principiile morale. Dar acestea nu sunt prin ele înșile forțe, manifestări conștiente în afară. Acesta e rolul educației să deprindă pe copii să exteriorizeze în fapte aceste principii. Sunt atât de frecvente cazurile când elevii noștri se înduioșează până la lacrimi de suferința unui personaj imaginat dintr'o povestire și cari, mergând spre casă, trec nepăsători pe lângă un nenorocit, ori nu pregetă o clipă să-și vorbească prietenii de rău; să colporteze pe seama lor vini imaginare, ori să mintă pentru a ieși repede dintr'o încurcătură. Atâta timp cât aceste principii nu se traduc în deprinderi, n'au valoare fiindcă elevul nostru nu va deveni prin ele mai bun, mai muncitor și mai corect.

Deprinderile rezultă din executarea repetată a unor acte. Am văzut că aceste aspecte ale actului voluntar n'au fost armonizate în istoria educației. Psihologia timpului nostru a fost aceea care a explicat și impus această armonizare. După psihologia nouă, orice act conștient voluntar are la bază imaginile kinestetice, adică

urmele pe care le lasă senzațiile de mișcare ale propriului nostru organism. Orice reprezentare, orice principiu moral pentru ca să se poată realiza în faptă, trebuie să-și găsească acest corelativ: imaginile kinestetice. Nu se poate trece dela reprezentarea conștientă la executarea faptului, decât dacă între ele mijlocește legătura o imagine kinestetică. Și tocmai acest adevăr psihologic este neglijat de școală. Iar dacă s'a făcut și acest lucru, a fost într'un fel care n'a corespuns cu psihologia sufletului copilului, căci s'a căutat întotdeauna ca acesta să se supună orbește unor reguli nepotrivite cu firea lui, unei discipline cuprinsă în precepte, a căruia necesitate el n'a simțit-o, pentru că n'a avut nici o legătură cu sufletul lui.

Sistemul despotice și arbitrar care se aplică în școlile noastre în privința educației morale, n'a corespuns și nu corespunde idealului urmărit de educație. Și acest ideal este atât de bine fixat: pregătirea pentru viață, deci cetățeni, luminați și liberi, dar nu libertatea individualismului excesiv și anarhic, ci aceia conformă cu principiile morale ale societății.

Formarea personalității morale a caracterelor libere, cere în școală nu numai severitate, ci și libertate, dar o libertate disciplinată, căci *fără disciplină omul devine sclavul capriciilor lui, iar fără libertate ajunge sclavul mediului în care trăește.*

Evitând exagerările, libertatea și disciplina se împacă una cu alta. Pentru aceasta va trebui să facem apel nu la elementul individual, ci la elementul eroic al ființei omenești. Aceasta este concepția lui Foerster în domeniul educației morale. Prin concepția sa, Foerster lămurește două puncte importante ale acestei probleme: 1) înlătură opoziția între libertate și supunere, (constrângere) și 2) face legătura strânsă între ideie și acțiune, între principiul moral și fapta morală.

Sistemul constrângerii exercitate din afară să-l înlocuim cu supunerea liberă, cu supunerea acceptată de copii. Pentru aceasta trebuie să-i facem și pe ei părtași la măsurile pe care le luăm în privința bunului mers al clasei, la organizarea întregii munci în clasă, prezentându-le supunerea și serviciile în interesul clasei ca o faptă de onoare. Astfel Foerster stabilește principiul responsabilității ca unul din cele mai valabile în educația caracterului. „*Fa*

cefi ca voința centrală să primeze asupra voinței periferice, personalitatea morală asupra individualității naturale“.

Iată mijloacele recomandate de Foerster pentru triumful personalității asupra individualității :

- 1). Convorbiri asupra pornirilor rele ale școlarilor.
- 2). Stabiirea mijloacelor de luptă împotriva lor.
- 3). Exercițarea voinței individuale în acest sens.

În stadiul întâi educația nu se poate lipsi de constrângere.

În stadiul al doilea copilul trebuie să-și reprezinte concret chipul în care se prezintă mânia, invidia, minciuna, violența, — cu un cuvânt toate pornirile inferioare ale individualității.

În stadiul al treilea se vor deprinde elevii să îndeplinească în mod statornic un plan, împotriva tuturor pornirilor dinăuntru și a tentațiilor din afară. Elevii vor face apoi exerciții de înfrângere și de renunțare. *Di Radu Petru, în lucrarea d-sale: „Conducerea de sine a clasei“*, dă prețioase exemple în acest sens, care pot servi drept model tuturor acelor care ar aplica această metodă.

După ce exercițiile de voință individuală și-au ajuns scopul, Foerster recomandă să i se lase copilului libertate, dându-i-se multă încredere și răspundere în acelaș timp în viața clasei.

Foerster creiază apoi următoarele forme de înfăptuire a principiilor teoretice :

- 1). Conducerea clasei prin opinia publică.
- 2). Conducerea de sine a clasei.
- 3). Conducerea de sine a întregii școli.
- 4). Educația reciprocă între școlari.

Aceste forme au fost aplicate în multe părți și mai ales în America.

Conducerea clasei prin opinia publică are la bază participarea elevilor la conducerea clasei, în locul constrângerii rigide. Este o formă introductivă a conducerii de sine a clasei. Educatorul cere colaborarea elevilor, dându-le anumite însărcinări și anumite răspunderi și cerându-le să se achite conștiincios de ele. Educatorul conduce astfel cu ajutorul sentimentului general al clasei și prin elementele cele mai bune dintre copii.

În numărul viitor vom continua cu exemple practice în ce privește conducerea de sine a clasei.

Gh. Aniței.

Metodica geografiei.

(principii generale)

Geografia este obiectul care dă copiilor cele mai variate cunoștinți despre natură, făcându-i, prin mijlocirea dibace a educatorului, a se plimba imaginar în cele mai îndepărtate locuri ale globului, unde descopăr atâtea lucruri interesante: frumuseți și bogății nebănuite de ei, fel de fel de animale cum și diferite neamuri de oameni.

Scopul ce trebuie urmărit de educator, este formal și material.

Formal: să cultivăm interesul pentru călătorii, iubirea de țară și frumusețele ei, precum și simpatia față de alte neamuri; deasemeni deprinderea să înțeleagă și să se folosească de hărți.

Material: Dobândirea temeinică a cunoștințelor despre țara noastră întâi, apoi despre întregul glob cu variatele lui bogății și frumuseți.

Cum trebuie procedat la o lecție de geografie?

Fiindcă predarea se bazează pe intuiție, metoda se aseamănă cu cea a intuiției, adică analitico-sintetică și forma întrebătoare.

Invățătorul, prin atitudinea lui, trebuie să deștepte curiozitatea copiilor pentru locuri și oameni necunoscuți, ca apoi cunoștințele noi să fie cu plăcere asimilate de către elevi. În predare ne folosim de: hărți, desemn, modelaj, tablouri, cinematograf, albume geografice și mai ales de lecturi geografice.

Lecția de mai jos a fost ținută conform acestor principii la școala primară No. 4 din Tg.-Mureș, cu ocazia cercului cultural din 24 Februarie a. c.

Lecție practică de Geografie la cl. V.

Subiectul : Anglia :

Pregătirea. Ce este insula? Dar mai multe insule, ce formează? Spuneți-mi câteva insule. Arătați-le! Spuneți-mi ce arhipelaguri ați învățat? Arătați-le! Care e cel mai mare arhipelag din Europa? Despre acest arhipelag vom învăța astăzi. (Se arată și se scrie pe tablă : *Arhipelagul insulelor Britanice.*)

Predarea. (Elevii observă cu atenție harta, spun în ce parte a Europei este așezată și cu cine se învecinează. Propunătorul adaugă că acest arhipelag se compune din 900 insule, dintre care cele mai însemnate sunt: Britania și Irlanda, iar suprafața lor este de 243.777 Km. p.) Observați coastele acestor insule și spuneți cum sunt? (Prop. poartă linia pe marginile insulelor). De ce sunt așa crestate? Deschideți caietele și fiți cu băgare de seamă căci vom desemna și noi cele două insule mai mari. (Se începe cu Britania și anume cu hotarul de M. N. Un copil îl arată, propunătorul îl desemnează pe tablă și apoi copii pe caete. La fel se procedează cu celelalte margini ale Britaniei; propunătorul observă desemele copiilor și face îndreptările cuvenite).

Relieful. Priviți harta și spuneți cum se înfățișează pământul Britaniei? Cum se numește acest șir de munți? (Grampieni) Dar aceștia? (Chevioți) (Se amintește copiilor că acești munți sunt dintre cei mai vechi din Europa; se desemnează. Se spune că munții Chevioți împart Britania în două părți: Anglia la Sud și Scoția la nord. Apoi munții Penini însemnați prin bogățiile lor. Propunătorul desemnează pe tablă și copiii pe caete.)

Clima. Unde este așezată Anglia? Pe unde trece curențul Golfstrom? Cum este atunci clima Angliei? (oceanică) (Se spune că în Anglia plouă mult și des și că cerul este vesnic acoperit cu nori și ceață).

Apele. Cum am spus că plouă în Anglia? Ce se formează din apa ploilor? Atunci Anglia va avea multe ape? Ce apă cunoașteți voi în Anglia? Unde se varsă Tamisa? (Se vorbește despre estuarul Tamisei în legătură cu comerțul Angliei. Se desemnează.)

Bogațiile. Cum este clima Angliei? Dăr relieful? Atunci ce bogății va avea această țară? (Ce nu știi elevii li se spune. Se vorbește despre fier, cărbuni, arătându-se că datorită vecinătății lor, industria Angliei a luat o mare dezvoltare. Se vorbește despre comerțul și industria Angliei și despre legăturile comerciale cu țara noastră.)

Locuitorii. Numărul, neamul, religia, caracterul locuitorilor datorită climei; forma de guvernământ.

Orașele. Se spun și se arată de propunător. Se însemnează pe hartă. Se vorbește despre importanța lor.

Colonii. În afară de pământul din Europă, Anglia stăpânește în celelalte continente: Asia, Africa, Oceania, o mulțime de colonii a căror suprafață la un loc este cât de trei ori suprafața Europei. Le stăpânește datorită flotei care este cea mai puternică din lume. (Se vorbește de bogățiile acestor colonii și de starea de ignoranță în care intenționat le ține Anglia.)

Reproducere generală. Despre ce am învățat? Unde este așezată Anglia? Cu cine se mărginește? Ce întindere are? Cum e relieful? Ce munți are? Dar clima? Ce ape are? Care e cea mai mare? Ce rol are în comerțul Angliei? Ce bogății are? Ce industrie a luat naștere? În afară de bogățiile ei proprii, ce alte bogății are? De unde le aduce? Cum sunt fabricatele engleze? Unde este centrul fabricației fierului? Cum se cheamă locuitorii Angliei? De ce neam sunt? Ce religie au? Dar Irlandezii? Cu ce se ocupă cei dela șes? Dar cei din vecinătatea fabricilor? Cu ce se mai ocupă? Cum este firea lor? Din ce cauză? Ce admirați voi la Englezi? Ce formă de guvernământ are Anglia? Care e capitala Angliei? Unde este așezată? Ce alte orașe mai cunoașteți? Ce colonii stăpânește Anglia? Ce bogății aduc ei din colonii? Unde se lucrează? Ce fac apoi cu lucrurile fabricate? Ce legături comerciale avem noi cu Anglia?

Generalizare. Vedeți voi, copii, că Anglia este o țară mare și puternică, cu o populație harnică, întreprinzătoare și serioasă. Capitala ei este orașul Londra.

Aplicare. Se șterg numirile de pe hartă și apoi se întreabă. Se citește bucata din carte. Se face lectura din „*Docurile din Londra*” și *Fabricile din Anglia*. Se arată vederi din orașe și uzine.

Partea literară.

Victima

Patru pereți albi și o rigidă incolonare de bănci, pot să crească în imaginația unui copil la proporții de catedrală. Tot ce se petrece înăuntrul acestor pereți, poartă pecetea sanctuarului. Fiecare obiect, — un tablou, o călimară, — au ceva din gravitatea mistică a lucrurilor intangibile. Rosturile școlii se imprimă în nervura infinit de fină a sufletului fraged cu puterea unei evlavii fără margini.

Micul Bența — nume cu sonoritate rurală — și-a clădit lăuntric altar de cucernicie pentru tot ce înseamnă carte. Timid sgribulit și neajutorat, — s'a simțit la început stingher, ca o vătue rătăcită în mijloc de codru. I se părea, că din toate ungherele îl incolțesc primejdii necunoscute. La început numai... Pe urmă și-a revenit, văzând cât de ușor îl ajută priceperea să urmărească mersul alambicat al învățaturii. În știință de carte, nu se prea lăsa întrecut. Cântărindu-și purtarea, — mereu atentă și silitoare, față cu nărăvașa sburdălnicie și nepăsare a tovarășilor orașeni, îl copleșea încântarea de sine. Chiar și prejudecata dascălului trebuia să dezarmeze în față strada-niei încăpăținate a miculul pripășit dela sate.

Măcar că dascălul avea oroare, față de tot ce aducea a țaran.

Făptura lui masivă de măcelar se resimțea de orgoliul atotputerniciei. Pe obrazul lat țintuit între fălci colțoase, roto-coalele purpurii parcă se cojeau de plinătatea aproape bugedă a feții. Un tiran în porniri, nu vedea în școală decât un rost de existență sau mai precis — o treaptă la scara măririlor ce le râvnea vanitatea lui nesățioasă.

«Douăzeci de ani: mă-ă-ă! — de apostolat, e chiar destulă caznă pentru o viață de om, mai ales când te cugeți, câți

nechemați se răsfată în toate bunătățile, — mă-ă-ă!»

Lăpșirea monosilabelor era un fel de răsuflătoare, pentru mânia ce-l rodea. Izbucnirile acestea însă nu se produceau decât în cerc intim, fiindcă față de streini și în special față de cei de sus era temeneaua întrupată. Ar fi socotit drept sacrilegiu, orice imprudență, scăpată la adresa acestora. Atât era de circumspect în această privință, încât slugărnicia i se părea o trăsătură de caracter. Felul său de-a arde tămâie superiorilor, era mai mult decât un cult. Credea sincer, că altfel nu și-ar putea asigura avantajele la cari aspira — și avea multă dreptate. De bunul simț — sau de vre-o mustrare lăuntrică, — n'avea motiv să țină seamă. În școală el era stăpân — și «motocii» (vorba lui predilectă) n'aveau decât să-și amintească amănuntul, că binele sau răul se împarte după bunul lui plac.

— «O-o-oh, că-i rost de-o chelfăneală strașnică, măi, Bența. Ți-e de celălalt, că te-ar putea umbri... uite-mi-te la denunțător... Nu e frumos lucru, măi Bența, m-ă-ă...»

Careva pehlivan muiase tibișirul în apă, ca să nu prindă tabla și Bența — sfrijit și tremurând sub privirile dascălului, își căscase gura. Vinovatul era copil din casă mare, altfel însă o canalie precoce și protejatul indiscutabil al dascălului. Tatăl băiatului — vezi doamne — stâlp în sfatul de sus al țării, cu care ar fi fost o prostie să se strice omul.

Păreții albi mai auiră înc'odată de-un «Mă-ă-ă» prelungit și promițător de sinistre amenințări, apoi dascălul își întoarse spatele și începu să explice lecția nouă, făcându-se, că uită cu desăvârșire incidentul.

De-acî a pornit începutul începutului.

Bența picase dintr'odată în disgrăția tuturor.

«Te-a usturat limba, puțoală?» — se năpusti culpeșul asupra lui Bența, avid susținut de roata celorlalți. Cicatricea oblică, de deasupra sprâncenei stângi era stacojie de ciudă și nările se umflaseră în suprem desgust. «Sluga noastră poartă îmbrăcăminte la fel cu tine... și pute.»

Hohotul batjocoritor țâșni ca o petardă din ceata însoțitorilor. Bența simțea corosiv toată nedreptatea ce i se face și pumnii lui se crispau neputincioși în fața celor mulți. Buzele se mișcau mute par'că ar fi vrut să îngâne — «Dați-mi pace» —

și doi bobi lucitori atârnavu greu în colțul pleoapelor. Ca să nu-i fie rușine că plânge, se smuci din cercul agresorilor și-o rupse la fugă. Straele îi ardeau în spate. Strae groase din aba țărănească. Avea senzația că toată lumea îl urmărește cu dispreț pentru aceste nenorocite strae.

Și taică-său — om cu rosturi gospodărești bine așezate — veni razna în oraș la chemarea desnădăjduită a copilului. Ce-i drept, cînd primise pidosnica scrisoare în care «micuțul» îi cerea haine noi, se 'ncruntase de mânie, dar văzând sbuciumul clocotitor al băiatului, cedă repede înduioșării.

Se hotărîse greu de tot să-l lase dela casă. Il avea numai pe el și bine nu-i venea, să-l știe departe. Sfatul popii însă îl convinsese — și jumătate din orgoliu, că-și vede odrasla atât de mult laudată, jumătate măgulit de gândul că va să crească și el «domn» din copilul lui, îl adusese la școală. Acum era de datorința lui să împlinească dorințele costisitoare — așa cum i se cereau.

„Să le porți sănătos, micuțele și să auzim de bine.»

Bruma de economii se mistuise, dar în schimb bucuria și recunoștința copilului răsplăteau cu prisosință sacrificiile consimțite. De-acu nu mai avea nimeni dreptul să facă umilitoarea deosebire între băiat de satean și orașan, Acum era și el — Bența — la fel cu ceilalți, — curățel înnoit și bulgăr de mândrie.

Bența intrase în sala de învățămînt, — nou înțolit, — cu sufletul în sărbătoare. Puțin stîngaci, puțin rușinos de noua lui înfățișare se 'ndreptă cu pașii nesiguri spre locul lui obicinuit. O pată de soare ardea pe pupitru și ca să scape de privirile obsedante ale tovarășilor, Bența își concentrează privirile la jocul musculițelor, cari păreau în lumină niște scăpărări metalice. Cineva îi puse piedecă la picior, silindu-l să se întoarcă aproape involuntar. Culpeșul de odinioară — rivalul lui de fiecare oră, îi rânji în față :

— Ai năpărlit, bag' seamă.

— Ce-ți pasă? Lui Bența i se păru că îl înecă mânia.

— Singur că nu-mi pasă... — zice celălalt și îi întoarse spatele. Bența nebănuind meschina josnicie ce i se pregătea, își urma drumul. Doi pași numai, — ca să simtă pe urmă o de-

șirare sfârșitoare în spate, — ca un sfâșiat de mătase. Involuntar își întoarse capul, fără să vadă altceva decât sclipitul unui cosoraș în mâna agresorului și hohotul desgustător, cu care acesta cerșea conșcolarilor ovaționarea bravurei.

— Mi-ai sfârticat haina... E un săsăit de durere ce întrece orice suferință fizică. Privirile ferecate de fața celui alt ard ca jăratecul și pumnii încleștați isbesc dintr'odată îndesat în protivnic.

Este scena pe care o surprinde dascălul intrând în sală. Brațe subțiri încalcite deolaltă, o svârcolire; — piepturi gâfâind și obraji palizi. Bența nu vede că a intrat dascălul. El lovește dârz și fulgerător, peste cap, peste umeri, în piept, apoi o ultimă încordare și trupurile micuțe se tăvălesc ghiomotoc de-a lungul dușumelei uleiate.

Dascălul nu reușește să despartă destul de repede trupurile îmbrâncite. Bența freamătă — ca o coardă puternic vibrată de beția luptei. Sângele îi viuie în cap și nu înțelege intervenția dascălului, care îl ține cu puteri de namilă în brațe:

— O-o-oh, — exclamă dascălul, nici n'am știut ce javră turbată ești. Apoi uitându-și de sine, lovește colțos și cu sete în ființa plăpândă, care nu s'a așteptat la această brutală trezire la realitate. Bența simte, că-l străfulgeră paralizia dela cea dintâi atingere a dascălului. Își strivește dinții deolaltă cu ochii închiși și rabdă loviturile. O singură dată găsește atâta răgaz să repezească vorbele:

— «Nu sunt de vină: doar el mi-a rupt haina!» Dascălul e însă prea înfierbântat, ca să dea atenție cuvintelor. Palmele plesnesc sec peste obraji livizi ai copilului și nu se mai satură să isbească. Sângele începe a podidi pe nas. Copilul se simte amețit de-o atroce buimăceală. Instinctiv își dă seamă, că dascălul nu dă decât în dansul, pecând celălalt s'a strecurat șerpuitor în banca, de unde așteaptă ascuns întâmplările. Și dascălul nu-l înfruntă nici măcar cu o singură vorbă. Părtinirea aceasta revoltătoare a vinovatului înseamnă distrugerea unei credințe.

Un suflet de copil n'are scoarță. Cea mai ușoară atingere este în stare să desfoiască fragedul înveliș. În Bența s'a rupt ceva lăuntric. Nici el nu știe de ce i se pare sala școlii dintr'odată atât de macabră, cași când s'ar fi prăbușit ceva dela

o imensă înălțime sărind smaltul de pe suprafață. Ceea ce simte e hidos. Dascălul e dușmanul lui. Cu o acuitate aproape bolnavă, descoperă toate micile infamii săvârșite de dascăl în folosul celuilalt. Intreaga nedreptate de a sălta pe un nevrednic, pe un leneș și răzgâiat în fruntea clasei.

E pagubă, că Bența nu are nici un prieten, pe care să-l socoată suficient de sincer ca să-i împărtășească suferința sfredelitoare. Toți sunt de partea celuilalt, fiindcă acela e bogat și știe să cucerească simpatiile prin mijloace neomenoase. Se simte prigonit. Ciumă cu care nimeni nu vrea să dea față.

Cartea? Un simulacru de inerție îl ajută să birue aversiunea, în cele dintâi zile. Învață cu îndârjire, — în fața dascălului însă își pierde siguranța. I se pare că toată oboseala lui n'are nici un rost, fiindcă înaintarea tot nu depinde de învăț. La întrebări răspunde cu buzele strânse și ochii înfipti în pupitru. Răspunsurile însă sunt de cele mai multe ori incoherent bâlbâite și terenul cucerit cu atâta silință îi scapă vizibil de sub picioare.

Dascălul e nepăsător. Mai mult, chiar, prelungește tortura întrebărilor și-i face plăcerea să descurajeze ultimele resorturi de rezistență ale unei ființe copleșite. Muștrările câștigă'n amploare, în timp ce tovarășii de bancă — altădată atât de invidioși de prestațiile sale — chicotesc de ascunsă părere de bine. Sau numai lui i se pare așa?

Bența trece prin toate gamele unei senzibilități surescitate. Luptă disperat, parcă ar fi să mântue povara lumii, — puterile însă nu-l ajută. Incepe să sufere de dureri de cap, — junghiuri ascuțite ce săgetează până'n sâmburele creerilor și o ciudată oboseală pune stăpânire asupra lui. Nu se mai poate concentra. Tot mai des îi rătăcesc gândurile aiurea. Pleoapele îi sunt mai grele și privirile iau razna grădinei însoțite de-afară.

Amintiri fugare îl covârșesc. Iazul de-acasă, cu vâlvoarea spumegoasă și rece; câmpul mătăsos, ca o rogojină înflorită cu fluturi. Aerul din sală e irespirabil.

„Bența!“

(Va urma)

Alex. Ceușianu.

CĂRTI

George Acsinteanu ; CONVOIUL FLĂMÂNZILOR (roman)

Tragedia tinerelor generații de intelectuali formează tema romanului dlui Acsinteanu. Autorul ne prezintă viața în primă generație de burghezi, viața cu toate ascunzișurile destinului ei, ridicând problema dela planul individual la cel colectiv și încadrând-o prin aceasta în durerile și idealurile timpului său.

Traian Bacria, fiu de țărani din ținutul Ialomiței, termină cu succes studiile universitare, dar la intrarea în viața socială se isbește de neputințele unui buget sărăcăcios și supraîncărcat de funcționarism. Somajul începe și mizeria cu chinurile cele mai atroce ale foamei urmărește pe eroul nostru, împingându-l până la sinucidere. Dar viața învinge. În schimbul aceleiaș arme care urma să-i curme zilele, Bacria își astâmpără foamea într'un restaurant depe Grivița. Aici întâlnește pe Laura Tudose, fruct al moravurilor și mizeriei omenești, care avea să joace un rol mare în viața lui.

Urmările foamei îl aruncă pe patul spitalului, de unde numai printr'o minune Traian Bacria scapă dela moarte. Viața de spital este prezentată de dl Acsinteanu în tablouri de un puternic realism.

După o lungă convalescență, Traian, la o nouă răsărire a vieții, este atras de dorul satului său natal. Aici, în mijlocul vieții satului începe a se regăsi pe sine. Viața de țăran, cu rădăcini adânci în ființa lui, îl inundă puternic. Satul cu toate rosturile și tradițiile lui, cu toată vigoarea sevei sale, îl refac încetul cu încetul. Odată cu reînvierea ființei sale fizice și sufletești, un nou ideal se înfiripează în mintea eroului nostru : acela de a preface și înălța viața satului natal. Este

partea cea mai frumoasă a romanului. Această revelație îl face să renunțe, după câteva luni numai, la o catedră universitară; viața satului său îl chema intens.

Romanul sfârșește cu această punte de trecere către o nouă întorsătură a vieții lui Traian Bacria. În ce măsură va reuși eroul în noua sa cale, rămâne să vedem, pentru că romanul se cere continuat. Oricum, dl Acsinteanu abordează o temă îndrăzneată și sugestivă: întoarcerea intelectualului la sate nu pentru discursuri și paradă, ci pentru lucru constructiv și temeinic. Aceasta este una dintre cele mai însemnate probleme ale timpului nostru și un scriitor nu se poate izola de gravitatea acestor probleme, oricât de tendențioasă ar apărea arta sa. Numai atunci când își va înfinge puternic posibilitățile de creație în varietatea acestor probleme, sugerând soluții și creind mentalități, opera scriitorului va fi neperitoare.

Și dl Acsinteanu face cu prisosință aceasta.

Gh. Aniței

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dl B. Iordan, autorul romanului *Normaliștii*, a scos un nou volum intitulat *Pământul ispitelor (Delta)*, în care descrie dragostea de pământ a țaranului și viața în delta Dunării. Noul volum al d-lui Iordan a fost clasificat întâiul la concursul pentru roman al ziarului *Dimineața*. Vom reveni asupra lui în numărul viitor.

A apărut în editura *Adevărul* și costă 80 lei.

Cronica mărunță

Școala în Rusia Sovietică.

În U. R. S. S. se duce o luptă aprigă pentru lichidarea analfabetismului. Regimul actual a moștenit dela regimul țarist un număr de analfabeți care atingea 70% din populația totală a țării.

Pe lângă celelalte griji, comuniștii s'au ocupat îndeaproape de școală, pe care au pus-o în slujba statului. În nici o altă țară școala nu deservește concepția politică a statului ca în Rusia. Toate curentele noi și-au găsit aici o largă aplicare. Nici acum viața școlară nu și-a fixat definitiv drumul, pentru că se caută pretutindeni o strânsă legătură între școală și mediul înconjurător (localismul).

Dar rezultatele sunt dintre cele mai bune. Dela 70% analfabeți, au întrecut numărul de 70% știutori de carte.

În linii generale, iată cum se prezintă școala sovietică :

- a) școala de copii mici pentru vârsta de 3—8 ani ;
- b) școala primară elementară (gradul I.), unde urmează copiii între 8—12 ani ;
- c) gradul II. pentru copii și tineri, dela 12—17, 18 sau 19 ani ;
- d) învățământul superior.

Corpul didactic de toate gradele (numit „Skolny Rabotnic“, adică muncitorii școlari) s'a ridicat dela 75.000, câți erau înainte, la 530.000.—

În privința salarizării, există în Rusia 17 categorii de salariați, după muncă și pregătire, începând cu categoria I și sfârșind cu a XVII (cei mai bine plătiți). Muncitorii școlari de toate gradele intră în categoriile XI XVII.—

* * *

Din numărul total al bărbaților țării noastre, 31,3% sunt neștiutori de carte ; la femei, procentul este de 54,8%. Așa dar, din populația totală a țării noastre, 43,05% sunt analfabeți. Stăm în această privință printre cele dintâi țări de pe harta Europei.

Ce au de spus marii noștri patrioți despre acest lucru ? .

Și mai ales cei care cred că a sosit timpul ca învățământul primar să treacă pe seama comunelor ?

* * *

La ministerul Instrucțiunii se lucrează la întocmirea statisticei învățământului primar.

Afară de jud. Mehedinți — care n'a trimis încă datele-rezultă că sunt 3.115.675 de copii în vârstă de școală, recenzați. Din aceștia sunt înscriși 2.303.489 și frecvenți 1.775.441. Din totalul celor recenzați, 1.340.234 de copii nu urmează școala.

Ce perspective întunecate ne oferă viitorul...

Cu drept cuvânt ziarul *Curentul* spune că suntem *țara analfabetismului*.

* * *

Examenul de definitivat va începe în ziua de 15 Aprilie. La acest examen se vor prezenta 194 învățători. Taxa de examen este de 300 lei.

Comisia va fi prezidată de dl Prof. Candrea dela Universitatea din București. Din comisie face parte și Dl E. Dașchevici, directorul Școlii Normale. Ceilalți membri ai comisiei nu se cunosc.

* * *

La adunarea generală extraordinară din ziua de 24 Martie, s'a discutat înființarea unei bănci populare învățătoresți. Asemenea bănci sunt în multe județe, iar folosul lor este nemăsurat de mare. Dl Pescariu, delegatul Asoc. Regionale, a susținut ideea și a propus să se adopte statutele-tip elaborate de către Asociația Generală.

Dl Prof. Al George, delegatul Băncii C. D. din localitate, a propus ca învățătorimea să nu mai înființeze o nouă bancă, ci să se înscrie ca membri în aceasta deja înființată, care printr'o adunare generală extraordinară să se transforme într'o Bancă a C. D. din întreg județul.

Dl inspector general Crețu, a sprijinit această idee, propunând ca chestiunea să fie studiată de către Comitetul Asociației.

Dnii Tamaș și I. Butnaru au arătat necesitatea înființării băncii învățătoresți.

Dl Președinte Runcu, consultând adunarea, a primit propunerea de a se studia chestiunea de către Comitet și a se trece pe ordinea de zi a adunării generale din Iunie.

Dl N. Suci, președintele Cooperativei, a făcut darea de seamă asupra mersului acelei instituții, arătând foloasele mari pe care le-a adus și îndemnând pe toți s'o susțină.

Dela 1 Mai a. c., Cooperativa se va muta în centrul Orașului, lângă librăria *Heltcon*.

Reviste

„**Pagini literare**“ Turda. În numărul din 15 Martie 1935 al revistei „Pagini literare„ D. Romulus Demetrescu abordează problematica romanului nostru de azi, unde cu o rară perspicacitate examinează condițiile ce trebuie să le îndeplinească un roman. Talentele se evidențiază după dibăcia cu care autorul aranjază materialul, indiferent de proveniența lui, îmbrățișând interesele nu ale unui individ, ci viața unei clase sociale. „Baltagul“ lui M. Sadoveanu îndeplinește condițiunea de mai sus. Eroina Vitoria reprezintă nu numai suferințele unei femei pentru soțul său, ci suferințele unei clase de păstori, în sânul căreia aceste scene au adesea loc.

O altă condiție a romanului, zice d. R. D. este dozarea amănuntelor compozițiunii. Prin faptul că într'un roman intră foarte mult material, acesta trebuie erarhizat, grupat și proporțional raportat la eroul principal. Acțiunea să fie motivată și aceasta cere autorului o tehnică specială, un antrenament și o putere de selecționare fără a neglija amănuntele. Sadoveanu face parte din puținii romancieri cari au darul armoniei desăvârșite între materialul povestirii și stil. Romanul dlui Damian Stănoiu, în afară de câteva excepții, suferă de acest cusur. Opera literară este desăvârșită prin fabulație.

Într'un cuvânt, după ce d. R. D. dă și alte reguli, ajunge la justa concluzie că pentru realizările în artă este nevoie pe lângă talent și de o tipologie literară, pe care o stăpânești numai în urma unor studii laborioase și ucenicii îndelungate. Ne place și ne asociem în totul la următoarea părere a dsale: „Toate artele, să zicem: meseriile cer ucenicie pregătitoare, muncă pentru stăpânirea lor. Astăzi numai în arta literară oricine se crede chemat să fie maistru. Nu e de mirare deci că atâția neisprăviți cari nu pricep nici un bob din această meserie împoacă cu o avalanșă de cuvinte tari, dova da becinciel, dacă ai îndrăsnit să recurgi la norme și la regule pe cari și arta cuvântului, ca oricare alta, trebuie să le respecte. Dacă vom opune acestor îndrăzneți o energică împotrivire, scrisul românesc de astăzi se va curăți de o multime de incurcă-lume cari au încă de învățat mult până să poată bate la porțile artei adevărate a scrisului“

„**Orientări**“ Moinești. Cunoaștem încă dela apariție această revistă și am știut totdeauna să apreciem colaboratorii săi și în special pe inimosul director, d. C. R. Crișan. Cetim cu plăcere articolele sale și admirăm pregătirea și curajul cu care atacă anumite probleme sociale. Astfel în

numărul din Martie, a. c. în articolul „Dezagregare“ analizează noțiunea de rassa și națiune și ajunge să documenteze următoarele: „Națiunea nu este rassa, ea se afiliază rassei, dar n'are nevoie de rassism, ci de naționalism“ Națiunea este ceiace-i psiho-fizicul ei, dar individul nu este de națiunea psiho-fizicului său, ci de națiunea pe care știe el c'o are. „Și este foarte adevărat căci ce folos avem noi de pe urma unui român prin constituție, dar ungur prin conștiință? Dl Crișan vede în „Statutul minorităților“ un instrument de dezagregare a națiunii. Ne asociem întocmai părerii d-lui și credem că cel mai eficace mijloc de asimilare este colonizarea ținuturilor minoritare cu elemente românești cari, datorită superiorității sângelui ar îngloba tot ce este strein.

„Școala Mehedințului“ An. 5, Nr. 6

Dl Pajura în articolul „Fata dela Jura“ preconizează corespondența între elevii streini de sex opus ca un mijloc de înfrățire a popoarelor. Mai departe, dl V. Grosu în art. „Moralizarea învățământului și școala românească“ face o incursiune în istoria pedagogiei, arătând scopul educației la popoarele vechi, spre a documenta că „școala a adoptat totdeauna cerințele sociale ale epocii respective.“

„Școala Someșană“ an. X. Nr. 2, în afară de recenzia dlui I. Nicolescu

„La défense de l'Occident“ se prezintă f. slab. Nu ne mirăm de cei ce trimit articole spre publicare, cât ne mirăm de cei ce dau curs acestor articole. Ei bine, dlor, să ne înțelegem: o revistă profesională e făcută spre a publica fiecare ce-i trăsnește prin cap, sau spre a da la iveală cele mai reușite încercări pedagogice, științifice sau literare? E datoare învățătorimea să înghită „Părerile personale asupra Școlii active“ ale dlui Năsoi? sau „Dedicația“ dlui C. Man? Se uită că această revistă cade și în mâna altor persoane și atunci nu crapă obrazul de rușine acelora care-l mai au? Să concretizăm: „S'a creiat un curent de morală maximală, împotriva căruia noi, învățătorii, trebuie să luptăm din răsuferință“. Noi credem invers. În „Dedicație“ găsim: „robia iobăgească“, „morfi vii“ cu alte cuvinte, cadavre ambulante. Nu credeți că în felul acesta se profanează mormântul eroilor cărora este dedicată?

Cuvântul „Esseu“ nu e susceptibil de mai multe interpretări. E de origine franceză și înseamnă „încercări“.

Gratul Dâmboviței, an. X. nr. 1—2 Nu tot așa putem zice despre această revistă, unde distinși colaboratori ca dș. Lilica M. Stan, d. Gr. Mărgulescu, J. G. Vasiliu, dl I. Platon ș. a aduc prețioase contribuții revistei.

N. G.

N. R. Cerem iertare revistelor cari n'au fost pomenite mai sus; aceasta nu din cauză noastră, ci pentru că vechea redacție, unde au fost primite, nu le-a predat până în prezent.

Pe viitor rugăm a se trimite schimbul pe adresa noii redacții:

Școala de aplicație din Tg.-Mureș.

Pentru a răspunde unor nedumeriri exprimate, în ce privește redactarea revistei, pe lângă ARTICOLUL-PROGRAM, publicăm și această punere la punct a d-lui Butnaru, fost redactor responsabil al revistei:

O rectificare.

În numărul din Martie a. c. al revistei a apărut un comunicat datorită căruia se crede că comitetul Asoc. inv. din Jud. Mureș a socotit pe dl. Albu de a fi condus revista într'un mod neacceptabil scopurilor pentru care a fost creiată, deci l-a desărcinat de conducerea ei cu numărul de față.

Adevărul este că atât dl. Albu cât și subscrisul am constatat dela începutul apariției revistei că între, părerea noastră și a colegilor noștri, nu-i unitate de vederi privitoare la redactarea ei.

Noi am susținut că o revistă este cristalizarea gândirii care animă o anumită epocă cu atitudini și afirmațiuni, este concretizarea unui suflet complex al unei generații cu toată gama multiplicității sale. Am afirmat că revistei i se pretinde să-și aibă atitudinea definitiv stabilită, obiectivă și imparțială. Nemulțumiților le-am răspuns că a cere o unilateralitate revistei este prematur, întrucât asimilarea culturii de specialitate impune o migăloasă sfortare didactică, iar ca prestațiune culturală etică ar fi amorf și sterp.

În luna Martie, de perfect acord cu dl. Albu, am luat hotărîrea să ne retragem dela conducerea revistei. Astfel în ziua de 13 Martie a. c. am prezentat demisia noastră Comit. Asoc. județene.

Comitetul s'a văzut nevoit a lua act de irevocabila noastră demisie, iar dl. președinte I. Runcu a adus mulțumiri d-lui Albu.

Comitetul Asociației inv. din județul Mureș, nu l-a desăr-cinat pe dl. Albu de conducerea revistei, ci a primit demisia re-dactorilor.

IOAN BUTNARU,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

N. R. Cerem iertare dlui Butnaru că am scos din arti-colul d-sale orice intenție de polemică.

Nota apărută în numărul trecut și atribuită Comitetului Asociației, a fost redactată de însuș dl. Albu.

Pentru că stimăm îndeajuns pe colegii noștri și suntem conștienți de sacrificiile bănești pe care le face Asociația pentru susținerea revistei, nu vom face din aceste pagini un mijloc de polemici personale. Așadar, considerăm discuția închisă și nu mai răspundem la nici o provocare.

Partea oficială

Revizoratul școlar al jud. Mureș

Nr. 4336—935.

Dăm în copie ord. Serv. Local de Înv. Cluj.

Către

Revizoratul școlar Tg.-Mureș.

Avem onoare a va face cunoscut că, Ministerul prin ord. No. 158460—1934, a dispus că cererile de angajament ale învățătorilor din regiunea eteroglotă, nu se iau în considerație decât dacă se înaintează Ministerului prin Revizoratul școlar și Inspectoratul Regional, că cei ce cer acceptarea angajamentului sunt elemente distinse în învățământ.

Vă punem deci în vedere următoarele:

1. Nu ne veți înainta angajamente spre acceptare fără cererea îmbrată a învățătorului respectiv;

2. Angajamentele se vor înainta în 4 exemplare identice pentruca primul exemplar să fie reținut de Minister, al doilea de Inspectorat, al treilea de Revizorat, iar al patrulea să se restituie celui interesat;

3. Învățătorul în cererea sa va arăta comuna sa natală și județul.

4. Dacă înv. a mai funcționat în învățământ, la cerere va anexa copii certificate, după toate procesele verbale de inspecții ce i s'au dresat de către organele de control dela 1 Sept. 1931 până în prezent. Copii după

procesele verbale de inspecții sunt obligați să înainteze și învățătorii cari au mai servit în bază de angajament, dar expirându-le angajamentul voesc să-l prelungească. Aceasta pentru a se vedea dacă merită să li se mai acorde favorurile de care au beneficiat.

5. Învățătorii de sub p. 4 de mai sus vor trebui să întocmească și un tablou de toate procesele verbale de inspecții cari li s'au dresat dela 1 Sept. 1931 încoace, având următoarea rubricatură: 1. Nrul curent; 2. data la care a fost inspectat; 3. numele organului de control care a făcut inspecția; 4. nota generală obținută. La sfârșitul acestui tablou se va trece declarația învățătorului interesat, că în intervalul de timp dela 1 Sept. 1931, sau dacă a intrat mai târziu în învățământ, că dela data nimirii în învățământ până în prezent, în afară de inspecțiile trecute în tablou și a căror procese verbale se alătură în copii certificate, alte inspecții n'a avut. Tabloul va fi controlat și vizat de D-voastră.

În raportul prin care înaintați individual cererile și actele de angajament ale învățătorilor din jud. Dvs. veți arăta comuna și județul în care s'a născut învățătorul, pedepsele obținute în cursul carierei dascălești și motivul pentru care i s'au aplicat, precum și opiniunea Dv. motivată dacă credeți că va putea funcționa cu rezultate bune la șc. prim. de stat și ai căror elevi sunt toți sau în bună parte străini.

Angajamentele învățătorilor numiți în mod. prov. cari n'au situația garantată prin legea în învățământ, nu pot fi acceptate.

Ne veți înainta numai cereri cari întrunesc condițiile de mai sus.

Inspector Șef,
ss. **CONST. IENCICA**

Șeful secției,
ss. **EUGEN ALBU**

Pentru conformitate cu originalul.

Revizor școlar,
ss. **P. MANCAȘ**

PROGRES ȘI CULTURĂ

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR din județul MUREȘ.

Apare lunar, afară de Iulie și August sub îngrijirea Comitetului Asociației.

*Comitet de redacție: GH. ȘUTEU, GH. ANIȚEI,
N. GHERLAN și I. COMĂNESCU.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Abonamentul anual :

Pentru învățători Lei 100.—
Pentru comitetele școlare și alte categorii . Lei 120.—

Toate manuscrisele, revistele și cărțile de recenzat se vor trimite pe adresa redacției.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția: Școala de aplicație din Tg.-Mureș

Administrația: Cooperativa de librărie „Progresul”.
